

Izhaja

10. in 25. vsakega mesca.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto I.

V Celovcu 10. januarja 1882.

Št. 1.

Mir.

„Napravite mir med mojimi narodi“, so rekli naš svitli cesar nekdanj svojim ministrom.

Grof Taaffe, predsednik sedanjega ministertva, je oznanil kot svojo prvo in najmenitnejšo nalogo: Napravite spravo in mir med avstrijskimi narodi.

Premilostljivi naš knezoškof dr. Peter Funder so v svojem prvem pastirskem listu pisali te-le besede: „Varovati v deželi mir, moram šteti med najmenitnejša pa tudi najbolj premissljena dela svojega poklica. Vsem prebivalcem Koroške dežele Nemcem in Slovencem, duhovnim in posvetnim, moram klicati izpred oltarja: „Mir Vam bodi“.

Najviše oblastnije — posvetne in cerkvene — torej oznanjujejo mir in spravo med avstrijskimi narodi, — zraven pa tudi kažejo pot, po kateri se more zaželjeni mir doseči.

Presvitli cesar so pred dvema letoma v svojem prestolnem govoru rekli: „Avstrija naj bode varhinja vseh narodov.“

Grof Taaffe je v državnem zboru že večkrat rekel: „V Avstriji se ne sme na steno pritiskati noben narod — ne nemški ne slovanski.“

Premilostljivi knezoškof Peter pa so v svojem listu pisali: „Vsakemu svoje. Vsak narod ima pravico, da se razvija po svoje, svoj materni jezik omika in v čast postavi.“

Da se toraj od posvetne in cerkvene oblasti zaželjeni namen doseže in sveti mir napravi med narodi, k temu, kolikor mogoče, pripomagovati, to bode namen in naloga novemu časniku: „Mir“.

Oglašajo se nasprotniki, ki pravijo, da mi Slovenci na Koroškem že tako vse imamo, kar naše serce poželjuje in nam nočejo dovoliti ničesar: Nemščina naj gospoduje v šolah in kancelijah in naših ljubih otročičev prva skerb in naloga mora biti, učiti se nekaj nemških besed, da imajo vsaj kaj pozabiti.

Oglašajo se pa tudi naši prijatelji, ki mislijo nam pomagati in narodne pravice nam privojskovati, pa žalibog! da naših želj in razmer prav ne poznajo, in toraj vse pretirajo, nam nepotrebnih sitnost napravljajo in škodujejo. Noben teh potov ne pelje k spravi in miru, temveč k razpertiji in sovraštvu.

Edini pot do sprave in miru je: Vsakemu svoje!

Mi Koroški slovenski rodoljubi tudi terdimo, hočemo in tirjamo: Vsakemu svoje, ne več ne manj. Ne preveč na levo, ne preveč na desno,

temuč po sredi: „Srednji pot — zlati pot.“ Ta srednji pot hoče hoditi novi časnik: „Mir.“

Izhajal bode v tiskarni družbe sv. Mohorja dvakrat v mesecu in sicer 10. in 25. dan vsakega meseca. — Veljal bode le en goldinar na celo leto in donšal polno torbo podučnih, mikavnih in kratkočasnih sestavkov in novic.

Programa — mislim — mi ni treba razglasati; saj delam že od leta 1848 — torej že več ko 32 let — po enem in tistem kopitu; program moj je: Vsakemu svoje in vse za Boga, cesarja in domovino.

Slovenci, posebno slovenski rodoljubi! podpirajte to moje novo podvzetje, kterega se lotim le na prošnje naznanjene mi od vseh strani. Cena je nizka, potreba takega časnika je silna: Glejte, da spravite v vsako faro po več iztisov, da s časoma iz malega zraste veliko. Primito tudi za pero, pridno dopisujte in pomagajte krepko!

Rodoljubi po celem Sloveniji! Imate zdaj lepo priložnost v djanju pokazati rodoljubje svoje. Darujte za mili naš narod vsaj prvo leto nekaj rajnišev, da se več iztisov spravi med ljudstvo, da se ljubezen do branja bolj oživi in da se zaspansi Slovenci zbudijo in ponosno kličejo: Mi smo mi! Vse za Boga, cesarja in domovino.

Naročnina naj se nemudoma ali na me ali na vredništvo „Mir“ pošlje. Božja pomoč!!

Temu vabilu pristavljam le še par besed. Vsi slovenski časniki so, za kar se jim prav lepo zahvaljujem, vsi veseli naznanili, da bode beli dan zagledal nov časnik „Mir“ in da so ga tudi priporočali vsem Slovencem. Pa ne vem, kako se je v skoraj vsa ta njihova oznanila vrnila kriva misel, da bode „Mir“ na svitlo dajala družba sv. Mohora. Družba sv. Mohora je pobožna bratovščina, ktera se s politiko pečati ne sme in tudi nikoli ne bode. „Mir“ z družbo sv. Mohora ni v nobeni dotiki in zvezi, kakor le v tej, da se bode tiskal v tiskarni družbe sv. Mohora, kakor se tiska „Volkssstimme“, druge knjige in naznanila. Resnica je ta, da sem jes vlastnik, izdavitelj in vrednik novega časnika „Mir“ in da sem čisto neodvisen in le samo jaz odgovoren za vse.

Deržal se bodem, kakor sem že povedal, zlatih besed: „Vsakemu svoje in vse za Boga, cesarja in domovino.“

Povdarjal bode „Mir“ in klical: „Dajte vsakemu svoje; — dajte Slovencem po slovenskih pokrajinah, kar imajo Nemci po nemških; — dajte Slovencem slovenske šole in uradnije, kakor imajo Nemci nemške; — dajte Slovencem vsaj

toliko, kar jim pri dobri volji dati zamorete in ste jim po postavah tudi dati dolžni, — ne postavljajte Slovencev v nemške šole in uradnije, Nemcev pa, ki niso našega jezika zmožni, ne vsiljujte nam Slovincem; — pomagajte kmetom in rokodelcem, kolikor je mogoče, nemškimi in slovenskimi, polajšujte jim butaro davkov in plačil, ktera jih tlačijo, — podpirajte vero v šoli in življenji, ktera je podlaga in zastava vse sreče in vsega blagostanja v državi in deželi, v soseski in družini, po mestih in na kmetih: Dajte Bogu, kar je Božjega, in cesarju, kar je cesarjevega; — ljubite vse narode ktere kakoli jezika in ktere koli vere, spoštujte pa tudi samega sebe, in varujte tudi svoje svetinje in pravice!

To bode „Mir“ povdarjal, klical in branil, in mislim, da to ne more nobenega žaliti, ne more miru in ljubezni motiti.

Za tiste krive preroke, ki pravijo: „Mir, mir! pa ni ga miru!“ za tiste nič ali malo ne maramo in jim kličemo s prerokom Jeremijem 6, 15: „Sramujejo naj se, ker ostudnost počenjajo, pa se še celó v osramotenju ne sramujejo in se ne znajo sprosvati; zato bodo pocepali in popadali, pravi Gospod.“ Za te „Mir“ ne bode nič ali malo kaj maral, — pa tudi dražil jih ne bode, temveč lepo, — ljubeznjivo in prizanesljivo pustil pri — miru. V prav domačej, zmernej in mirnej besedi bode zastopal in branil pravice in svetinje naše, pa tudi odkrito in resnično naznanjal potrebe in rane visokej vladi, — in tega zapupamo in smo si svesti: da lepa beseda tudi najde prostor lep.

Andrej Einspteler,
urednik.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Gornjega Roža. (Prošnja; učitelj Bucela; razpis prazne službe.) Kar Koroški Slovenci vsi že dolgo namerjajo, to so št. Jakobčani prvi sprožili. Podali so dobro podprto prošnjo na c. kr. deželni svet, naj se v njihovej ljudskej šoli podučuje slovenski, v štertem letu naj še le nemški jezik učni predmet postane. Po pravici pravijo: Nova šolska palača nas stane 14—15.000 rajnišev, šolski nauk pa prinaša malo sadu; otroci naši ne znajo ne nemški ne slovenski. Radovedni čakajo že 2—3 mesce, kako bode c. kr. deželni šolski svet to prošnjo rešil. Ako jim v Celovcu spodleti, pojdejo s pritožbo na naj višo oblastnijo. — Ravno v št. Jakopu ste dve učiteljske službi prazne. 9. decembra je bil tamošnji gospod nadučitelj Rud. Bucela pokopan. Bil je vesten in marljiv učitelj; se ve da je bolj vlekel na nemščino, ker se ni upal drugači postopati, in večkrat britko tožil, kako neumno in abotno je to nemčarenje v ljudskih šolah. Ljubili so ga vsi, mladi in stari, spremili so ga vsi k črnemu grobu in č. gosp. fajmošter Barborič so mu govorili dokaj ganjivo nagrobnico, — v slovenskej fari seveda vse po slovenski; pa glej! njegovi tovarši učitelji so mu zapeli nagrobnico — nemško. Ljudje so se tega zavzeli; pripoveduje se, da je okrajni šolski nadglednik, gospod

J. Valentinič, nadučitelj na Bistrici, tako ukazal. No! ta je pa lepa! Naj gospod R. B. v miru počiva! — Obe prazne službi ste že razpisane, pa kako čudno! Ena služba je razpisana 6. decembra, pa nič ni pristavljeno, da mora prosvivec znati slovenski, — druga služba je pa razpisana 12. decembra, tam je pristavljeno, da je prosvincu neobhodno treba slovenski popolnoma znati. Odkod tak razloček za eno in tisto šolo? Predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta v Belace je trd Nemec in večkrat rad pozabi, da je treba slovenski znati, — mi Slovenci pa ne bomo pozabili in dobro pazili.

Iz spodnje rožne doline. (Nov davkar; — šolske reči.) Navajeni smo bili v Borovljah slovenskih uradnikov; vsi gospodi so znali lepo z nami govoriti. Nekaj par let sem so nam postavili v davkarijo dva gospoda, kterih noben slovenski ni znal. Kako smo gosp. Ravnikar-ja, poprejšnega davkarja pogreševali! Molčali in čakali smo dolgo, pa nismo ničesar dočakali. Zatorej so gospodje predstojniki 6 sosesčin prošnjo poslali v Celovec na c. kr. deželno vladu in glejte: Kdor prosi, dobi. Že smo brali, da je gospod Filip Einšpieler, naš rojak, v Svečah doma, iz nemških Kotičan prestavljen za davkarja v Borovlje. Vse je veselo in hvaležno deželskemu predsedniku. — Tudi pri šolah je marsikaj narobe; kar se prej nikoli ni slišalo, da bi na slovenske šole postavljali nemške učnike, to se zdaj pogostoma godi. V našem okraju jaz vem za trdo nemške učnike na treh slovenskih šolah: v Kapli, v Borovljah in v št. Marjeti. Ljudje se kujajo in mrmrajo, da se jim otroci smilijo, ki učenika ne zastopijo in se tudi ničesar ne naučijo. Slišal sem praviti, da se že o prošnji in tožbi pogovarjajo. V Šmarjeti se pa še nekaj družega kuha. Rajni gosp. fajmošter P. L. so nekaj zemlje farmanom prepustili, da so tam šolsko hišo postavili. Ta stoji med farovžem in cerkevjo in je bila leta in leta dobra in pripravna. Pa nova era je tudi Šmarjeti natvezla novo butaro: Postavila se je nova šolska palača na drugem prostoru; pravijo, da je nekemu neprijeten duh iz britofa v nos štokal. Zdaj je toraj stara šolska hiša prazna in se po časnikih na prodaj ponuja s tem, da bi se posebno lepo podala za kako kramarijo in kakor si bodi kupčijo, ali pa še clo za krčmarijo. To se pa tako blizo cerkve gotovo ne spodobi in marsikdo pravi: Ko bi rajni gospod fajmošter Lapuš bili to vedeli, nikoli bi ne bili dali le ene pedi farovške zemlje. Nekteri se še čudijo, da se zoper to prodajo sedanjji gospod fajmošter ne oglasijo.

V Črnem. Dovolite, da Vam v imeni mnogih naših tukajšnih slovenskih kmetov in prebivalcev serčno hvalo izrekam o Vašem blagem namenu, za novo leto podariti koroškimi Slovincem časopis našemu priprostemu ljudstvu namenjen. Tega nam je res tako sila treba in kateri je zares tako dober kup, da si ga v vsaki fari najmanj 10 naročnikov lahko omisli. — V treh dnevih sem nabral že nekaj naročnikov in tako Vas prosim, pod mojim naslovom mi po novem letu 10 iztisov časopisa „Mir“ pošiljati. — Sekira se ima vsaditi v korenino. Naši nasprotniki spodkopujejo narodnost našo najbolj po šolah in uradih; tu bo tedaj treba prvega krepkega upora zoper abotno

ponemčevanje. Bog daj, da naučno ministerstvo resnico zve po vestnih in resničnih poročilih, kako se nam na Koroškem godi; naj da zve, kako se naša mladina narobe podučuje, le v nemškem jeziku; nemščina bodi učni predmet na naših ljudskih šolah, ne pa učni jezik celo na enorazrednicah. — Nadalje hočejo naši nasprotniki oni stan, ki je temelj in korenina vseh družih, to je kmečki stan, v nevarnost in v škodo pripraviti; zlate obljube liberalnih bahačev so le sladke besede; vse, kar so nam liberalne postave prinesle, skorej vse za kmečki stan le slabo kažejo; sedanje ministerstvo se je začelo tudi na nas kmete prijazno ozirati. Tu bo treba dejanske pomoči, in Vaš časopis hoče ravno tudi kmetom biti v poduk in korist. — Omenil bi še tretje ali prav za prav prve svetinje, v katero se zaganjajo nasprotniki naši, bodi si jim že ime „prostozidarji“ ali „demokratski Bauernverein“, ali „nihilisti“ ali „komunardi“ itd., gotovo takih tudi ne manjka na Koroškem — ki se zaganjajo v to našo svetinjo — v sv. vero in sv. katoliško cerkev. „Po njih sadu jih bote spoznali“. Katoličani smo, ki hočemo katoliške šole, da nam izrejajo otroke tako, da bojo zvesti cerkvi, cesarju in domovini.

Iz Kanalske doline. (Nemščina v naših šolah.) Zastran nemškega poduka v šolah sem z nekim slovečim učiteljem govoril, kaj da on misli. Tudi on trdi, da je treba, da se otroci v prvih treh letih le v slovenskem jeziku vadijo. V četrtem letu naj se začne nemško berilo. V prvih letih naj se učijo šolarji samo posamezne reči po malem nemško imenovati. Da se pa otroci v slovenskem jeziku v prvih treh letih dobro izurijo, je treba, da se „prvo berilo“ drugači. V „prvem berilu“ je menda več nemških beril ko slovenskih. Ravno ta gospod tudi za gotovo trdi, da se obljublja petletne priklade le tistim učiteljem, kateri otrokom nemški jezik dobro v glavo spravijo. To pa menda ni namen in naloga ljudske šole!

Zilska dolina. (Razne reči.) Rad bi Vam kaj pisal za Vaš novi list „Mir“, pa ni veliko novic pri nas Zilanih. Zilani se med vsemi Slovenci po Koroškem naj trdnejši držimo noše in šeg starih naših prededov, duh pa, duh starih Slovencev se je pa žalibog že precej razkadil. Pa se temu tudi ni čuditi; saj se dela na vse kriplje, da bi nas ponemčili, po šolah in kancelijah je vse po nemško kakor tovrne v nemškem Berlinu! — Pa vendar imam nekaj veselega povedati, kar bi človek skorej ne verjel. Naši Rožani pravijo: Drava je svoja frava, — mi Zilani pa pravimo: Zila ni mila. Žalostni smo brali v „Volksstimme“, da je Drava pod Podgorjanami že celo vas Brežnje in v Št. Kocijanskej fari blizu Velikovca tudi več pohištvev in cerkev s pokopališčem odnesla. Takih nesreč nam Zila ne dela, ali vendar hudo rije in nam travnikov in njiv odnaša. Začeli so pred dvema letoma Zilo ravnati in jej pravi pot kazati; Bog daj, da bi bogala! Prišli so z delom do Št. Mohora in stopili na slovensko zemljo. Od fare „Berdo“ noter do Drave pri Belaku teče Zila po slovenskeje zemlji. Zdaj pride vesela novica. Gospod Pavelj Gruber, c. kr. stavbeni adjunkt in vodja Zilinega ravnjanja, bode, kakor se sliši, na vseh tablicah, katerih bode poleg Zile treba,

zraven nemških besed tudi slovenske pristavil. Tako dela pošten in pravičen Nemeč, on daje vsakemu svoje. Bog daj več tacih Nemečev in vsemu pričkanju in rogoviljenju je pri tej priči konec.

Iz Podjunske doline. Za sv. Božič smo dobili prav imeniten dar. Vsi veseli smo brali, da bode po novem letu nov slovenski časnik „Mir“ izhajati začel. Hvala in slava vsem, ki so ga na noge spravili. Nabirali bomo tudi mi na deželi naročnikov, kolikor bode mogoče. Nabrali smo že 5 naročnikov, pa mislim, da se jih bode oglasilo še več. Seveda so naši ljudje res preobloženi in ubogi, en rajniš za celo leto pa še vendar vsakteri premore. Najbolje bi, premaruba! seveda bilo, ako bi bolj premožni rodoljubi malo bolj globoko v aržet segli, tako da bi se „Mir“ zamogel nekterim brezplačno pošiljati. A Bog bo tudi temu pomagal! Tudi obljubimo Vam od časa do časa kaj malega dopisovati za „Mir“, da ga bojo naši slovenski bratje z veseljem prebirali. Vemo, da vsega sami v Celovcu ne morete storiti. Kdor pridno dopisuje, „Miru“ bolj pomaga, kakor tisti, ki si po več iztisov naroči. V Dobrološko davkarijo je menda nek nov slovenskega jezika zmožen mož prišel. Naša srenja bi zdaj po novem letu prošnjo zoper nemške gospode v davkariji odposlala, če bi slovenskega uradnika le še ne dobili. Sedanji nemški davkar pojde menda na svoje staro mesto v Rožak, torej spet trd Nemeč za uradnika med Slovence. Vsi uradniki — naj si bojo kterelega koli naroda in jezika so nam ljubi in dragi, da le naš jezik znajo ali si vsaj prizadevajo, naj prej ko mogoče se ga naučiti. Veselo in zdravo novo leto!

Iz Litije pod Ljubljano. Z veseljem beremo te dni v časnikih, da so se jeli slovenski Korošci vzdigovati zoper djanje svojih ponemčevalcev. Dolžnost nas vseh Slovencev je, da svojim tamšnjim rojakom, kolikor koli mogoče, pomagamo. Naši državni poslanci se morajo energičneje poprijeti tega dela; zakaj le vlada zamore vspesno ustaviti daljno ponemčevanje. Mi moramo z vso močjo na to delati, da ljudska šola postane slovenska in da se bodo tudi na srednjih šolah slovenski učenci in pripravniki svojega maternega jezika obligatno učili. V ta namen Bog pomozil!

Naklo na Gorenškem. (Zastran „Miru“.) Neizmerno me je razveselil zadnji „Slov. Prijatelj“ z novico, da se v Celovcu porodi nov list za koroške Slovence. „Slava“! V to ime Bog pomozil! Vem, da je načrt novemu listu že stvoren, a navzlic temu dovolite mi nekatere opazke: Tvarina bode morala biti skrbno izbrana; izprva ne preveč politike in še te se bodo morali kmetje prav „ab ovo“ od abede začeti učiti. Najtečnejša vada ljudem bodo kake senzacijske novice o požarih, potresih, ladijelomih, o zgodbah cesarske rodovine. Toda samo radovednosti naj ne streže „Mir“ — „slovenska Koroška vstani!“ bodi geslo njegovo. Kratki, mikavni vzgledi iz obone, posebno pa iz slovanske zgodovine naj budé ljubav domovinsko. Slavé naj se nekedanji vojevodi koroški, ki se niso sramovali jezika svojega celó na dvoru cesarskem. Najtežje bode z jezikom. „Mir“ mora biti razumljiv, sicer je ves trud zastonj. Kazalo bi ga spisavati v koroško-slovenskem razrečji in le počasi in zlagoma privajati

ljudi na čisti pismeni jezik. Vse težje besede se bodo morale raztolmačiti z navadnimi — dasi barbarskimi izrazi. Gledé razpečevanja „Miru“ bi bilo najbolje, ako bi poverjeniki družbe sv. Mohora priskočili na pomoč; važen, težek nalog jih čaka; nabirati bode treba naročnikov, razširjati posamezne številke mej nje. Mohorjani — in teh je več nego 2000 na Koroškem — bodo gotovo radostni segli po listu. — Nam zavednim Slovincem je sveta dolžnost, podpirati Vas v trudapolnem delu. Moja poštna nakaznica prinese 9 gld. in sicer 4 gld. za „Slov. Prijatelja“ 1882, ostalih 5 gld. pa za 5 iztisov „Miru“; 4 iztise blagovolite pošiljati v kako slovensko vas na nemški meji na Koroškem; 1 iztis „Miru“ pa naj meni dohaja. Za dva iztisa novega lista je plačal moj preč. g. župnik Anton Zarnik, za tri pa moja malenkost. Simpatije za koroške Slovence so med gorenjsko duhovščino velike; skušal bodem pridobiti „Miru“ še kacega podpornika. — Prosimo! Bog daj več tacih pravih rodoljubov! Vredn.

Iz Štajarskega dne 25. grudna. (Pozdrav „Miru.“ — Družba sv. Mohora in graška tisk. družba. — Duhovske spremembe v Lav. škofiji.) „Čast Bogu na visokosti in mir ljudem na zemlji!“ ta vesela pesem odmeva nicojšno noč že 1881 let. Z velikim veseljem pozdravljamo Štajarski Slovinci blagi sklep naših koroških bratov, izdajati „Mir“ — list, ki naj bi mir oznanoval, mir delal med potomeci nekdanjih preslavnih karantanskih vojvodov. Bog pomozil! Od novega lista „Mir“ pa tudi pričakujemo, da bode vestno glasilo sl. družbe sv. Mohora. Naš mil. Lavantinski knezoškof Jakob Maksimilijan izdali so vernih duš dan okrožnico, v kateri svojo č. duhovščino opominjajo, si prizadevati, da družbi sv. Mohora vsi stari udje ostanejo zvesti, pa njej še tudi pristopi mnogo novih. Kje najdemo enako literarno družbo, ki bi bila tako razširjena med ljudstvom, kakor je družba sv. Mohora! Te dni je razpošiljalo graško tiskovno društvo tisto knjigo, katero je za to leto svojim udom podarilo. Letnina znaša tam komaj 52 kr., vendar družba doslej šteje le 6260 družtvenikov, od katerih okoli 500 v Gradcu stanuje. Upajmo, da „združenimi močmi“ bo število udov družbe sv. Mohora v kratkem zopet zdatno poskočilo. Naj bi „Mir“ vedno prinašal poročila o delovanji društvenega odbora, da tako tudi drugi slov. listi med letom kaj zvedó o stanji družbe, ter zamorejo o pravem času dregati, kjer je potrebno, pa tudi želje družbenikov naznanjati, preden je prepozno. Koliko je takošnih hiš po Slovenskem, po katerih so le bukve družbe sv. Mohora ohranile ljubezen do branja slov. knjig! Znan mi je bil kmet, ki je še na smertni postelji željel videti „Mohorske bukve“, preden je umerl! Bog daj, da bi novo leto za slovenske šole, zlasti na Koroškem bile ugodnejše od starega! Ali niso mar vaše ljudske šole s svojim ponemčevanjem mnogo krive, da se pri vas toliko far brez dušnih pastirjev nahaja? — Pri nas je v starem letu smert neusmiljeno med duhovniki kosila. Pobralla nam je preč. g. stolnega dekana dr. M. Paka; odličnega narodnjaka, dr. Jož. Ulaga, konj. nadžupnika in dekana, potem 12 župnikov in 2 duhovna v pokoji! Ali ni to grozna žetev? Bogoslovcev pa naše semenišče sedaj navadno pol-

manje šteje, kakor pred 10 leti. To leto nam je nemila smert še nadepolnega bogoslovca II. tečaja gosp. Pustineka vzela. — Sliši se, da novi stolni župnik v Mariboru in korar Lavant. cerkve postali so Celovčanom in koroškim Slovincem sploh po svojih cerkvenih govorih dobro znani prečast. gosp. Krištof Kandut, nekdanj stolni kaplan v Celovcu, potem v Mariboru, sedaj konzist. svetovalec, župnik na Spodnji Polskavi in oskerbnik Slov. Bistriške dekanije! — Živio!

Iz Trsta. Jeden najznamenitejših dogodkov, katerega bode zgodovina našega naroda gledé 1882. omenjala, je in bode gotovo ta, da ste se odločili izdajati za koroške Slovence političen list. Vsak iskren rodoljub pozdravil je ta Vaš korak z veliko radostjo, kajti dolžni smo sebi in Slovanstvu, da začnemo bolje skrbeti za probujenje našega naroda v starodavnem Goratanu ter tako zavirati vedno bolje napredujoče ponemčevanje: Do sem le in ne daleč. Ker je to glasilo koroških Slovencev take posebne važnosti, želeli je, da bi si ga tudi narodnjaki po družih kronovinah naročevali. Vi koroški Slovinci ste prave reve: kmet je ubog, tako da se komaj preživlja in svoje davke plačuje, — duhovščina je sicer narodnega duha navdahnjena in darežljiva, pa žalibog je sama tudi uboga in na vse strani vstrezati ne more, — narodnih bogatinov nimate menda nobenega. Mi v Trstu imamo pa može, kateri so se vedno požrtovalne in radodarne izkazali, kedar je šlo storiti kaj za omiko našega naroda. Vsako leto naročajo ti možje po več iztisov slovenskih časnikov, da se razdelijo med ubožnejše in ukaželjniješ kmete po Istri. Prepričan sem, da tudi Vašemu listu „Mir“ ne bojo odtegnili svoje podpore, ako ga jim pošljete na ogled in da iz njega razvidijo tužno stanje koroških Slovencev in važnost političnega lista za nje. Bog daj srečo!

Iz Zagreba. Umerl nam je prvi naš beletristkar August Šenoa. Rojen leta 1839 je padel pod koso neusmiljene smrti 13. decembra 1881. Pokopali smo ga še le 42 let starega v črno zemljo in tudi vi Slovinci ste poslali deputacijo, ki naj mu skaže poslednjo čast. Rajni pa je tudi vredno zaslužil, da ga tudi vi Slovinci v spominu in časti imate. Saj je ravno A. Šenoa bil, ki je pri svečanosti rajncega očeta dr. Bleiweisa v Ljubljani govoril, in s svojimi navdušenimi govori tudi Slovence vneval in požigal za ljubezen predrage domovine. Pogreb je bil sijajen, premnogo društev mu je skazovalo zadnjo čast. Naj ranjki v miru počiva. — Pri tej priložnosti smo se tudi pogovarjali o zadevah in razmerah Slovencev na Koroškem. Izrekla se je želja, naj bi se kaj več storilo za nje, da se ne pogubijo v navalu nemškem. „Mir“ ponuja nam zdaj lepo priložnost, da svojo ljubezen in oblubo skazujemo v djanju. Ne samo tukaj bivajoči Slovinci, med kterimi so nekteri premožni, navdušeni in darežljivi narodnjaki, temveč tudi hrvaški domorodci bojo po vsej moči podpirali novi časnik. Le pošljite znanim domoljubom — saj so Vam staremu vredniku gotovo vsi po imeni znani — svoj „Mir“; prepričan sem, da bode marsikteri plačal več iztisov, kteri naj se razpošiljajo med koroške Slovence na nemški meji. Želim Vam iz celega srca vse dobro!

Kaj pišejo naši časniki?

„Slovenski Narod“ povdarja, da je živa potreba, naj se zbuja pri Slovencih slovenska zavest: Mi smo mi! —

„Slovenec“ priporoča delavnost za duševni in posvetni napredek in blagor slovenskega naroda. H koncu piše tako-le: „Na mesto medsebojnega boja pisateljev in tiskarjev naj bi pa nastopila skupna navdušenost za naš duševni napredek in pisatelji in založniki se bodo veliko bolje počutili kakor do sedaj. Taka delavnost naj bo toraj priporočena vsem rodoljubom in potem leta 1882 ne bo ostalo brez uspehov in narodnih zmag!“

„Novice“ kažejo, kaj smo dosegli v zboljšanje našega kmetijstva v pretečenem letu?

„Slovenski Gospodar“ sporoča, da snujejo rodoljubi „slovensko društvo“, katero naj varuje interese ali koristi Slovencev Štajerskih.

„Edinost“ piše o Tržaških poslancih, katerim je svitli cesar očital, da delajo „fakciorno opozicijo“, to je: ne marajo ne za državo, ne za ljudstvo, temveč le na svoj dobiček. — Drugič novin slovenskih od leta 1882 še nismo dobili.

Kaj dela politika.

Na besede svitlega cesarja, ki so rekli, da liberalni levičarji delajo fakcijsno (puntarsko) opozicijo, sta odložila dva poslanca v Trstu svoja mandata. Bog jih nesi in se več tacih daj! — Državni zbor se snide 20. januarja. — Krivoščinjanci se vendar le nočejo vdati in je že kri tekla: puntarija nikoli ni dobra. — Bismark se menda poteguje za to, da se papežu vrnejo njegova posestva ali vsaj mesto Rim. Tudi misli na Prusovskem med cerkvijo in vlado mir napraviti; skrajni čas bi že bil, nemški katoličani strašno škodo trpijo. 14. januarja se snide deželni zbor v Berlinu, bomo videli, ali je resnica, kar Bismark pravi. Morebiti da je vse le sleparija! — Brezverni minister Bert tudi preganja cerkev in pošilja žandarje v cerkev, naj sporočajo, kaj se pridiguje; zraven pa je vendar zaukazal, naj se v cerkvi molitev opravlja za francosko republiko! Angleži imajo z ubogimi Irci hude sitnosti; poslali so tje že 30.000 vojakov in več stotin policajev, — pa uporu še ni konca. — Ruski car je zaukazal, naj dobi ruska armada narodno obleko in se odpravi draga, nevkretna in po pruskovski šegi posneta uniforma. — Kaže se, da bode to leto mirno preteklo, tako je rekel cesarski kralj Viljelm; pa človek obrača, Bog pa obrne.

Gospodarske stvari.

Poziv.

Sedaj so meje ruskim in rumunskim govedom zaprli zavoljo goveje kuge, katero šestokrat od ondot dobivamo. To spravlja mesto Dunaj v precejšnje zadrege. Kajti ono je prejemale iz Ruskega in Rumunskega klavne živine in govedine, ki ni bila predraga. Vsako leto so pripeljali na Dunaj 20—30.000 goved; še pretečeno leto 13.000, akoravno so vvažanje že mnogo bili protežkočili.

Ova goveda postavljali so v Dunaju na prodavanje še le v drugej polovici vsakega leta, ko je klavna živina iz Ogerske in drugih kronovin bila porabljena. Tako je Dunaj imel zmiraj dosta govedine. V tej reči bo sedaj nekoliko spremembe in za Dunaj precej občutljive, kajti mesto in okolica šteje več kakor eden milijon ljudi, ki vsi iz dunajskih mesnic meso kupujejo.

Da se gotovim nezgodam in prevelikej dragoci v okom pride, treba je na sredstva še ob pravem času misliti.

Avstrijske kronovine, ogerske dežele, naši planinski kraji redijo lepa goveja plemena pa tudi krme dovolj, da se pečajo s pitanjem ali debeljenjem goved.

Naši avstrijsko-ogerski živinorejci so se do sedaj premalo brigali pa tudi ne hoteli na Dunaj pošiljati svoje živine, ker so se bali ruske in rumunske, katera jim je le ceno gubila. Sedaj se jim tega ni bati. Zavoljo goveje kuge zaprte meje dajejo jim priliko, na Dunaji doseči stalno in lepo ceno za svoja goveda. Naj se toraj na vso moč poprimejo živinorejstva, naj pitajo ali debelijo živino. Na Dunaji bodo dobivali vselej dobrih kupcev.

V Dunaj drži mnogo železnic. Ministerstvo bo na železnice uplivalo, da znižajo tarife in goveda hitro odvažajo.

Dunajsko mestno zastopništvo toraj pozivlja in opozoruje vse živinorejce, živinske trgovce in podvzetnike na dunajsko tržišče za klavno živino. Mesto je dalo velike stavbe zvršiti za živinsko trženje. Zlasti priporočuje se živino začeti tako pitati ali debeliti, da se delo do jeseni zvrši. Na deželo pride pa še mnogo agentov in komisarjev.

Mestni zastop dunajski, 6. dec. 1881.

Kako krompir kuhati, da je prav dober.

Razun vode (78%), močica (17%) in nekaj še drugih tvarin ima krompir še tudi okoli 2% jajčnega beljaka v sebi. Beljak se nahaja poglavito pod gomoljevo lupino in ga je proti gomoljevi sredini vedno manj. Ako se tedaj surovi krompir lupi in potem kuhat dene, se ni le po lupljenji velik del beljaka pozgubil, ampak mnogo se ga je tudi izlužilo, in pri razgrevanji vode iz gumolja izcurilo, ki se pozneje ko lepljiva pena nad vodo nabira.

Dosti boljše je toraj krompir pred kuhanjem ne lupiti, ampak nelupljen v vrelo vodo kuhat djati, ker se tako beljak na površini brž strdi in v krompirji ostane, kar ga dosti boljšega in redivejšega dela.

Posebno dober krompir se skuha, če krompir sploh z vodo ne pride v nobeno dotiko, ampak če se kakor se pravi v „soparji kuha“. Nalije se lonec do polovice z vodo, nad vodo je primerna mreža ali sito pritrdjeno. Na to mrežo se krompir, ki ga hočemo kuhati, dene. Da pa vodeni sopar ne more iz lonca uhajati, treba je lonec s pokrovom do dobrega zavezati. Ko voda zavre, vzdigajoči se sopar krompir lepo skuha in ves dobri okus v njem čist ostane.

Kaj je storiti meseca januarja.

Na polje je treba gnoj navažati. Dober santinec te opominja, da si na saneh iz gozda derv

za celo leto navožiš. Hlevi, kjer je živina, naj se ohranijo gorki, treba jih je pri lepem vremenu pa tudi večkrat prevetrovati. Tudi sam se toplo obleci, da se ne prehladiš, kar bi bilo vzrok mnogih hudih bolezni. Mah na sadnem drevju lepo oderzaj. Pazi, da mladih drevesec zajci ne ogledajo. Ako imaš žive meje in plote, najugodniši čas je jih obrezati. Korun, sadje, sočivje se prebira, da se ne pokvari. Dimnike lepo ometaj. Pitana živina se zaradi mraza ne redi več, zato se zakolje in suho meso za poletje pripravi. Kuretini daj kaj zobati, da bo bolj nesla.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski jezik.

Ne samo taki ljudje, ki našega slovenskega jezika ne znajo, temveč celó Slovenci sami pravijo, da jezik naš je le za hlapce in dekletke, — ž njim komaj čez Ljubej prideš, — da ni ne za šole ne za kancelije: Taki marnji so neresnični, neumni in abotni.

Poskusil bom spričati, da je naš slovenski jezik nekdan bil visoko spoštovan in je še sedaj naše dni; da je naš jezik bil in je še daleč, daleč razširjen; in da je že ves zrel in pripraven za šole in kancelije.

Slovenski naš jezik je bil in je še sedaj naše dni visoko spoštovan.

Kralji in vladarji so nekdan govorili naš slovenski jezik. To nam priča kamnati prestol, ki tam na Gosposveškem polju stoji; — v ta kamen so vsekane naše slovenske besede! Pri najvišjih svečanostih so doneli glasovi našega jezika. Starodavne koroške vladarje ali vojvode so ustanovljali z lepimi in imenitnimi ceremonijami ali obredi. To nam popisuje Janez opat Vetrinski, ki je živel ob času Tirolskih vojvodov to je od leta 1280 do 1340.

Kakor „Album für Kärnten, bearbeitet und herausgegeben von J. Wagner“ str. 192 pove, piše opat Janez takole:

„Na 1. dan septembra 1286 je bil Majnhard Tirolski po starodavnej navadi veličastno na vojvodski sedež povišen. Pod Kerno goro (sub monte Carinthiano) blizo cerkve sv. Petra je namreč neki kamen, na kterega se vsede prostorjeni kmet, ki je to pravico po rodu dedoval ali sprejel; z eno roko drži marogastega (blekatega) bika, z uno pa enakobarvno kobilo.

V sivem bornem suknu in kmečkih črevljih stoji ne daleč vojvoda z deželno zastavo, obdan od svojih žlahtnikov in vitezov. Med njimi je tudi Goriški škof, kot falski grof dežele (Pfalzgraf) z 12 banderi; zraven tega je grof Tirolski, kot deželni grof (Landgraf) in drugi grofi: vsi bogato in krasno oblečeni.

Kedar se je vojvoda, na palci naslonjen, kmetu na kamenu približal, popraša kmet v slovenskem (windischen) jeziku: „Kdo je tisti, ki se tam približuje?“ na to odgovorijo okoli sedeči: „Je knez deželni!“

Po tem kmet dalej popraša: „Ali je pravičen sodnik, ki išče domovine blagost? — Ali je prostorojen? Ali je prijatelj in varh prave vere?“ — na to vsi odgovorijo: „Je in vselej bode!“ „Pa

po kateri pravici, reče kmet, me zamore pregnati s sedeža mojega?“ Vsi odgovorijo: „Dobiš 60 beličev, marogastega bika, kobilo in obleko, katero sedaj knez nosi, in rešil bo tvojo hišo od vsega davka.“

Sedaj kmet kneza lahko v lice vdari, opomenivši ga, da naj bode pravičen sodnik; odstopi in pelje obe živinici seboj. Potem stopi knez na borni, na okinčani kamen, potegne meč in mahne ž njim na vse štiri svetne strani, in se glasno zaroti, vsem biti sodnik po dolžnosti in pravici.

Kakor se sliši je pri tej ceremoniji ali svečanosti tudi ta navada, da se knez iz kmečkega klobuka napije, da naj se ljudstvo iz tega uči, ne preveč za vinom hrepeneti, temuž zadovoljno se s tem živiti, kar domovina rodi.

Vrh tega je knez vsakemu, ki ga pred cesarja tirja, le v slovanskem (!) jeziku odgovor dajati dolžen.

Ravno tako se je tudi začelo opravilo kureža (Brenner), kateri v znamenje prisege nekaj drv zakuri, ne po starej pravici, temuž po navadi.

S Kernske gore gre vojvoda v Gosposveško cerkev, ktera je spadala pod Lorinsko (Lorch) nadškofijo, ktera je svojo višjo oblast še čez 14 škofij imela; temej bere škof ali drugi prvi med duhovniki sveto mašo, pri kateri mu drugi deželni prelati in opati strežejo, in po cerkvenej šegi blagoslovi vojvoda, kateri je še zmiraj v kmečkej obleki.

Potem se knez preobleče in k obedi sede, kjer maršalek (Marschall), dedostolnik (Erbtruchsess) in dedotočaj (Erbmundschenk) svoja opravila dostojno opravljajo.

Po obedi se poda vse na bližnje selsko Gosposveško polje (Saalfeld), da vojvoda vsakemu pravico dela, kateri jo pri njem išče.

Tu stoji kamnati stol, kjer je vojvoda razdelil najeme (Lehen), kar Koroško zadene!

To so besede najstarejšega pisatelja našega, ter pričajo, da se je prišega opravljala v slovenskem jeziku, kakor tudi slovenski napis na tem prestolu očitno kaže.

Pred 600 leti se je slovenski še po celem Koroškem govorilo. Priča temu je Urh žlahtni Lichtenstein. Ta pesnik je leta 1255 po žensko oblečen — bil je našeman kakor ajdovska bogina Venera — prišel z Laškega na Koroško. Blizo Podkloštra ga je Koroški vojvoda pozdravil po slovenski takole: „Bog vas primi kraljeva Venus!“ — V Dunajskej bukvarnici se hranijo debele stare bukve od leta 1384. V teh bukvah se bere, da se je sv. maša opravljala v slovenskem jeziku zavoljo tega, ker je ta jezik daleč okrog razširjen. Ali je potem takem slovenski jezik res le za hlapce in dekletke?

V visoki časti in v vsakdanji rabi je bil pred 600 leti naš slovenski jezik.

Naše dni spet stopa na dan in se poganja za svojo veljavnost. In zopet ga naše dni vladarji čisljajo in govorijo. Pred nekaj leti so svitli naš cesar Franc Jožef imeli veliko revijo. Ko regimenti, pri katerih služi naj več naših slovenskih korenjakov, mimo cesarja prismaširajo, pozdravljali so jih svitli cesar z besedami: „Dobro Slovenci, dobro Slovenci!“ Tudi naš prihodnji cesar, mladi cesarjevič Rudolf, so, iz svete dežele domú gredé, s Slovenci v Trstu se po slovensko pogovarjali.

Verjemite, ljubi bratje slovenski! da se po besedah slavnega nemškega pisatelja Herderja „kolo časa“ vrti, in kar je sedaj spodej, pride skorej na vrh. Že je prišel čas, da marsikteri gospod na visokej stopinji posvetne ali cerkvene službe obžaluje in toži, da ne zna slovenski, in vse bi iz srca rad dal, ko bi ga znal!

Ni torej res, da je slovenski naš jezik le za hlapce in deklet, — on je bil — in — če Bog da in sreča junaška! — bode spet čisljan in spoštovan.

Smešničar.

Zdravnik je imel bolnika, kateri je se močno bal, da ga nebi kedaj na videz mrtvega pokopali in bi toraj globoko v zemlji moral strašno smrt storiti. Dobri zdravnik ga tolaži: nič se ne bojte, le jemljite vestno in redno moja zdravila in bodele gotovo popolnem — umrli.

Nek novošegni občinski pisar, ki je bil pa velik lenuh, se je na vsa usta hvalil, da zna vsakega zajca zaslediti in ustreliti. „Jaz pa vendar vem, kam bi se moral zajec skriti, pa bi ga ne zasledili leto in dan ne“, mu seže kmet Igljč v besedo. Radoveden vpraša pisar: No, kam? Igljč mu reče: „v našo občinsko pisarnico.“

Družba sv. Mohora.

Da se družniki prepričajo da smo poslani denar prejeli, naznanjal bode „Mir“ krakto tudi to. Dosedaj so plačali: Schaubach J., Zitz, dr. Rapoc, Tabor, Škerjanec, Marib. knezoškof, Pirc, Solkanski in Čuš.

Kaj je novega križem sveta?

* (Fajmošter Jošt, †) 25. novembra je umrl v Kotljah penzionirani fajmošter Jošt Gregor. Rajni je bil v Vojniku na Štajerskem 27. februarja 1842 rojen, torej je umrl še le 39 let star. Bil ves vnet duhovnik in govornik; pa sirota je bil domu na Strojno gredé roparsko napaden in prestrašen. Od te dobe je bolehal, slednjič obnemogel in se v pokoj podal. Umrli je tako ubog, da ni bilo, s čem bi se pogreb poplačal. Saj tudi ni čuda! Bolehen človek, ki potrebuje posla in postrežbe, kako more shajati z 210 rajniši na leto? Radi bi duhovniki in prijatelji mu postavili nagrobni kamen, pa tudi ti so le ubogi. Morebiti da se še kdo drug usmili in pošlje kak goldinarček v ta namen. (Hvaležno bodem vse prejemal in na dotično mesto odpošiljal. Vredn.)

* V logu nad Humberškim mostom je neko ženo, ki je iz Celovca domu šla, nek ptuj človek roparsko napadel, jej aržet na janki odrezal in potem zbežal. Žandarji so ga do Podgorjan sledili, potem pa je zibnil. — Na Bistrici v Rožnej dolini so v fužini tudi v nedeljah in praznikih delali. V adventu se je pa vreteno pri velikem kolesu zlomilo in zdaj morajo praznovati že več tednov in morebiti še dalje bojo. — V Rožak dobijo menda spet le takega davkarja, ki ne zna slovenski. Št. Jakop-

čani gotovo ne bojo molčali, temveč prosili, kakor so storili vrli župani Spodnjega Roža, pa tudi dobili, kar so prosili.

* Narodni mariborski odvetniki so začeli slovenske vloge pri sodnijah vlagati; načelnik graške višje sodnije, gosp. Waser, pa se k ljubu ukazu pravosodnjega ministra še vedno slovenščini upira; nedavno je posvaril ljubljansko mestno delegirane okrajno sodnijo, ker je nekoliko slovenskih zapisnikov sprejela. Tacemu počenjanju morajo državni naši poslanci konec storiti. Če uradnik noče slušati ministrovih ukazov, naj se odstavi.

* Ne igrajte se s puškami! Neki 14 leten hlapčič posestnika M. Peteršiča pri Sv. Marjeti na Dravskem polju skazoval je sosodnim otrokom neko puško ter jim razkladal, kako se baše in strelja. Ko je pa napel petelina, se puška sproži ter ravno v glavo zadene tam stoječega 6 letnega dečka, ki se takoj mrtev zgrudi na tla.

* Tržaški škof, premilost. gospod Juri Dobrila so bili hudo zboleli. Pa veseli beremo, da se čedalje bolje počutijo in moči se jim spet vračajo. Ta gospod so dobra, ponižna duša. Ko so še za škofa bili v Porečju, so sami družnike za družbo sv. Mohora nabirali, v pole vpisovali in denar sami po pošti v Celovec pošiljali. Tedaj pa je tudi naša družba več udov štela v Poreški škofiji.

* Polnočne službe božje na sv. večer v Gradcu niso imeli v nobeni cerkvi, ampak cerkvene molitve so se pričele še le na sveti dan zjutraj ob petih. Na Dunaju in v nekterih drugih večih mestih že dozdej ni bilo o polnoči službe božje. V Celovcu in po vsem Koroškem smo jih še vselej imeli. Ljudje so se še dosti počeno in lepo obnašali v cerkvah. — V kratkem sta se v Celovcu dva vojaka ustrelila. Pervi je bil nadlajtnant pri regimentu ali polku Belgiški kralj, drugi je bil korporal pri našem polku baron Marojčič. Prvi je menda zmiram v glavi bolehal, drugi pa je bil par dni poprej malo kaznovan ali štrafan.

* Strašen ogenj na Dunaju je navstal 8. decembra, na veliki praznik brezmadežnega spočetja Device Marije, v gledišču ali teatru na „Ringstrasse.“ V tem strašnem požarju je blizo 500 ljudi konec vzelo. Nabralo se je za uboge zapuščene že več kot 1 milijon goldinarjev. Presvitli cesar so prvi darovali 10.000 rajnišev in potem drugi za njimi. Nabira se za zapuščene sirote in nesrečneže po celem svetu. Sv. večer so presvitli cesar pismo izdali, v katerem zaukažejo, naj se na tistem prostoru, kjer je gledišče stalo, na Njihove stroške postavi velika hiša, v sred hiše pa kapelica. V ta namen so za sedaj odkazali cesar 500.000 goldinarjev. Kar ta hiša činža ali prebivnine nese, to naj se oberne za dobrodejne naprave.

* Na Krasu je bila božične dni tako huda burja, da je železnični vlak med Št. Petrom in Reko iz tira vrgla. Trije popotniki so bili le nekoliko poškodovani. Kar je res čuda, ker so se vozovi prekucnili.

* Šara Bernhardt, ki zdaj po ruskih mestih igra, padla je oni dan v Moskvi na odru gledišča brez zavesti na tla, kri se jej je vdrla iz

prs in nesli so jo v gostilnico. To je ravno tista judinja, ki je v tistem gledišču na Dunaju igrala, katero je 8. decembra tako strašno pogorelo. Na Ruskem je pa niso tako po božje častili, temveč kamenje za njo metali. Menda pride spet nazaj na Danaj igrat.

* V Terstu se poganjajo za železnico iz Trsta v Loko in iz Loke skoz Kokro v Železno kaplo, in potem v Velikovec. Lavantinci pa so poslali prošnjo na ministerstvo, naj se železnica iz Wolfsberga podaljša skoz Št. Lenart proti Zeltwegu na zgornjem Štajerskem. Na uno stran pa iz dolnega Dravbrega pti Šoštanj do Celja na južno železnico.

* Pod imenom „Die Slovenen“ je na svitlo prišla nova knjiga, katero je spisal gospod profesor Jože Šuman. Z njim je delalo več vrlih slovenskih rodoljubov na tej knjigi, je torej pisana v nam Slovincem prijaznem duhu. Le nad tem smo se morali čuditi, odkod so ti gospodje posneli, da je na Koroškem le 96.580 Slovencev. Po šematizmu jih je več kot 120.000. Priporočamo to knjigo, ki velja 1 gld. 80 kr. vsem Slovincem, ki dobro nemški znajo. Morebiti da jih je toliko Slovencev pri poslednjem številanju ali popisovanju se prekrstilo v Nemce. Mogoče je že, saj imamo dosti takih.

* Svojo mater ustreliti je hotel nek spriden sin blizo Ljutomera na Štajerskem. Pa mati se k sreči izogne in kroglja obteči v vratih. Hudobnež je hotel potem ustreliti samega sebe, pa so mu to zabranili. Prava hudoba!

* V Konjicah so 8—10 letni paglavi ukradli neke vdovi 100 rajnišev in denarje zajedli in zapili. Dotične kerčmarje bi naj kaznovali, pa tudi tem mladim ptičkom dali kaj leskovega masla pokusiti.

* V Mošnjah na Kranjskem so ponočnjaki enega izmed fantov zabodli, da je hitro dušo izdihnil. Morivec je doma iz Laškega na Štajerskem. Glejte, glejte, kaj žganje in vasovanje dela!

* Ubežati je hotel iz vojaške zapornice v Mariboru N. Obrovnik, roparski tovariš Fr. Guseja. Skoz dimnik je bil splezal na streho, pa vojaki so ga brž zapazili na strehi hiše: „Zum grünen Anker“, in ga obstrelili na nogo. Zlezal je zopet v dimnik, kjer so ga potem prijeli.

* Koliko ima Evropa vojnih ladij? Avstrija ima sedaj 10 ladij s 110 težkimi kanoni, Italija 12 ladij 91 težkimi kanoni, Nemčija 18 ladij s 118 težkimi kanoni, Rusija 29 ladij s 129 težkimi kanoni, Francija 59 ladij s 356 težkimi kanoni in Angleška 98 ladij s 573 težkimi kanoni.

* Iz revnega dervarja je postal bogatin neki Robert Robson v Heschamu na Angleškem. Mož je že 60 let star in še le zdaj je zvedel, da je nek denar za njega naložen od davnih časov. V sodnijskih pismih se je res zvedelo, da je njegov stari oče, ko sta mu prej dve ženi po vrsti umrle, bil umorjen, in njegovo premoženje je vzela sodnija v oskrbnništvo in to premoženje je v tem času po obrestih narastlo na dva milijona pet sto tisoč goldinarjev. Robert

Robson, priprost drvar, zdaj dokazuje, da je on edini še živeči ud te rodbine, tedaj pravni dedič.

Spremembe v Kerški škofiji.

Č. g. Franc Rup, pregledovalec cerkvenih računov in pridigar pri glavni fari v Celovcu, je imenovan za fajmoštra v Št. Jurji nad Zilo, kjer bode pričetkom meseca februarja cerkveno vmeščen. Č. g. Janez Inanger je nastopil farno na visoki Presnici; dosedanji Presniški oskrbnik, č. g. Jože Colner, gre na njegovo mesto za provizorja v Ingolstal. — Za fajmoštra v Maria Waitschach (Sveče) je patron imenovan č. g. provizorja Konrada Baumgartner-ja v Gradecu. — Do 12. februarja so razpisane fare: Škofiče v Lav. dolini, Theiseneck, Steuerberg in Winklerna.

Tržna cena po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenica . . .	4 64	4 80	4 20	4 27	4 34	4 75	4 30	4 25								
Rž	3 42	3 50	3 05	3 17	3 10	3 40	3 40	3 22								
Ječmen	2 75	2 80	2 50	2 92	—	2 75	2 60	2 62								
Ajda	2 17	2 00	—	2 01	—	2 00	2 40	2 25								
Oves	1 63	1 65	1 55	1 52	1 55	1 85	1 90	1 58								
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—								
Ber	4 44	—	—	4 2	4 50	—	4 60	4 30								
Turšica	2 22	3	2 50	2 44	2 48	2 50	2 70	2 34								
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—								
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—								
Bob	—	4 60	—	—	—	—	—	—								
Fižol bel	—	—	—	—	—	—	—	—								
„ rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—					3 80	—	—	—

Krompirja en žakelj se je dobival za 90 kr.; svinje z bohom so bile drage, ker se iz Koroške in Kranjske veliko svinj pošilja na Tirolsko in na Bavarsko; prodajale so se po 54 do 56 kr. kilo; svinje mlade zaklane po 46 kr. kilo; špeh neokajeni po 68 kr. kilo; maslo se je dobilo po 1 gl. 4 kr. do 1 gl. 8 kr. kilo; maslo sirovo po 1 gl. kilo; kapunov en par po 2 gl. 50 kr., lepših po 3 gl., pišet en par po 1 gl.; jajec za 10 kr. 4.

Po pitanih težkih volih se je mnogo prašalo, ker se iz Rusije goved ne pusti v Avstrijo. Prišel je kupovat pitane vole J. Soborski iz Dunaja, in je nakupil veliko volov, tako samo v Krškej dolini čez 60. Dobro pitane žive vole je plačeval po 18 gl. stari dunajski cent. V mesecu Maju obljubil je on, da zopet pride na Koroško živino kupovat. Dajte vole pitati, da denar v deželo pride. — Teleta žive se prodajo po 18 do 20 kr., zaklana po 25 do 26 kr. stari funt. — Derva za kurjavo 1 gold. 20 kr., borove 95 kr. kvadratmeter.